

NEDAVNI SLUČAJEVI KORPORATIVNE ZLOUPORABE

Napredak u postizanju pravde za Shellovo izljevanje nafte u Nigeriji

U siječnju 2021, tri nigerijska farmera izborila su pravo na odštetu od Shella pred nizozemskim sudom:

- Sud je presudio da je Shell, matična kompanija, odgovorna za izljevanje nafte koje je izazvala njihova podružnica u Nigeriji.

- Shell se žali na presudu.

Slučaj je otkrio mnoge 'prepreke pravdi' koje postoje za žrtve koje traže pravdu u EU:

- Shell sprječava pristup dokumentima kompanije.
- Prisila na korištenje nigerijskog umjesto nizozemskog zakona.

Ovaj slučaj pokazuje zašto moramo uključiti građansku odgovornost u zakonodavstvo EU-a:

- Ovaj slučaj bio je napredak ali iznimka. Prema postojećem zakonu u većini EU-a, malo je vjerojatno da će matične tvrtke biti odgovorne za svoje podružnice.

[PROČITAJTE VIŠE OVDJE](#)

Ucheke / CC BY-SA

Francuski trgovci na malo na sudu zbog krčenja šuma i otimanja zemlje

U ožujku 2021., autohtoni narodi i nevladine organizacije podnijele su tužbu prema francuskom zakonu o dužnoj pažnji protiv trgovaca Casino Group:

- Tužba se odnosi na prodaju govedih proizvoda povezanih s krčenjem šuma i otimanjem zemlje u Kolumbiji.
- Navodna deforestirana površina pet je puta veća od površine Pariza.

Slučaj je jedan od prvih prema francuskom zakonu:

- U tužbi se navodi da Casino Group nije poduzela učinkovite mjere kako bi spriječila ozbiljne štete od strane svojih dobavljača – kako je propisano zakonom.
- Casino Group ima veliku moć nad svojim dobavljačima kao najveći lanac supermarketa u Brazilu i Kolumbiji..
- Ipak, trenutni zakoni nisu opremljeni da velike trgovce poput ovog pozivaju na odgovornost za nesprečavanje štete.

[PROČITAJTE VIŠE OVDJE](#)

CIDSE-REPAM / AdobeStock_43276609

Rudarski divovi i irsko trgovačko društvo u državnom vlasništvu pod istragom zbog kršenja ljudskih prava

2021., Nacionalne kontaktne točke (NCP) OECD-a započele su istragu o međunarodnim rudarskim divovima i irskom trgovačkom društvu u državnom vlasništvu zbog ozbiljnih kršenja ljudskih prava i zagađenja okoliša u Kolumbiji:

- Na metu su tri najbogatije kompanije na svijetu: BHP (Australija), Anglo-American (Britanija) i Glencore (Švicarska).
- Irski državni dobavljač energije (ESB) također je pod istragom kao glavni kupac ugljena iz rudnika.
- Navodne ugroze uključuju otrovnu prašinu i kontaminiranu vodu te nasilne deložacije kao i zastrašivanje lokalne zajednice.

Paralelne žalbe podnesene su istovremeno u Australiji, Irskoj, Švicarskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu:

- U pritužbama se navodi da su matične kompanije rudnika Cerrejón, kao njegovi zajednički vlasnici, prema Smjernicama OECD-a, odgovorne za nanesenu štetu.
- U slučaju uspjeha, kompanije bi morale poduzeti korake kako bi se uskladile sa smjernicama OECD-a, uključujući zatvaranje rudnika i obnovu okoliša.

Slučaj naglašava neadekvatnost dobrovoljnih smjernica za multinacionalne tvrtke

- i potrebu za obveznom dužnom pažnjom i odgovornošću tvrtki duž čitavih globalnih lanaca vrijednosti uključujući matične tvrtke i krajnje kupce proizvoda

[PROČITAJTE VIŠE OVDJE](#)

Coal mine El Cerrejón_Tanenhaus_CCBY 2.0

Ostali slučajevi

Izvješće koje se bavi s 22 velika nedavna građanska postupka protiv kompanija iz EU-a identificira ozbiljne i sustavne prepreke pravosuđu koje sprječavaju žrtve zlouporaba povezanih s poslovanjem da pristupe pravnom lijeku.

Sažetak tablice najistaknutijih prepreka pravdi u 8* građanskih postupaka:

	Shell slučaj	Boliden slučaj	KiK slučaj	RWE slučaj	ENI slučaj	Perenco slučaj	Hydro slučaj*	Casino slučaj*
DRŽAVA MATIČNE KOMPANIJE	NL	SE	DE	DE	IT	FR	NL	FR
DRŽAVA KOMPANIJE DOMAĆINA	Nigerija	Čile	Pakistan	Peru	Nigerija	Demokratska Republika Kongo	Brazil	Brazil, Kolumbija
ODNOS MATIČNE TVRTKE I TVRTKE DOMAĆINA								
Matica / podružnica	X				X		X	
Kupac / Dobavljač			X					X
Ugovaratelj / Izvođač		X				X		
UTJECAJI								
Ljudska prava	X	X	X	X	X	X	X	X
Radna prava			X					
Okoliš	X	X		X	X	X	X	X
BARIJERE PRAVDI								
Mjerodavno pravo	X	X	X		X	X		
Nadležna instanca					X			
Opseg primjene						X		
Normativni standardi	X	X		X	X			
Režim odgovornosti	X	X	X	X	X			
Vremensko ograničenje		X	X					
Teret dokaza	X	X	X	X		X		
Pravni status	X		X	X	X			
Troškovi		X		X	X			

*Za slučajeve Hydro i Casino, prerano je za procjenu prepreka

Ostali nalazi:

- Od svih analiziranih građanskih postupaka, do sada su samo dva rezultirala presudama koje su bile povoljne za tužitelje, oba protiv Royal Dutch Shell-a.
- Nijedna pravomoćna presuda do sada nije naložila kompaniji iz EU-a da plati naknadu štete.

Nedostatak posljedica za nemarno upravljanje utjecajima na ljudska prava i okoliš u globalnim lancima vrijednosti znači da nema poticaja za kompanije da se bave tim utjecajima.

ŠTO ZAHTJEVAJU EUROPSKI GRAĐANI?

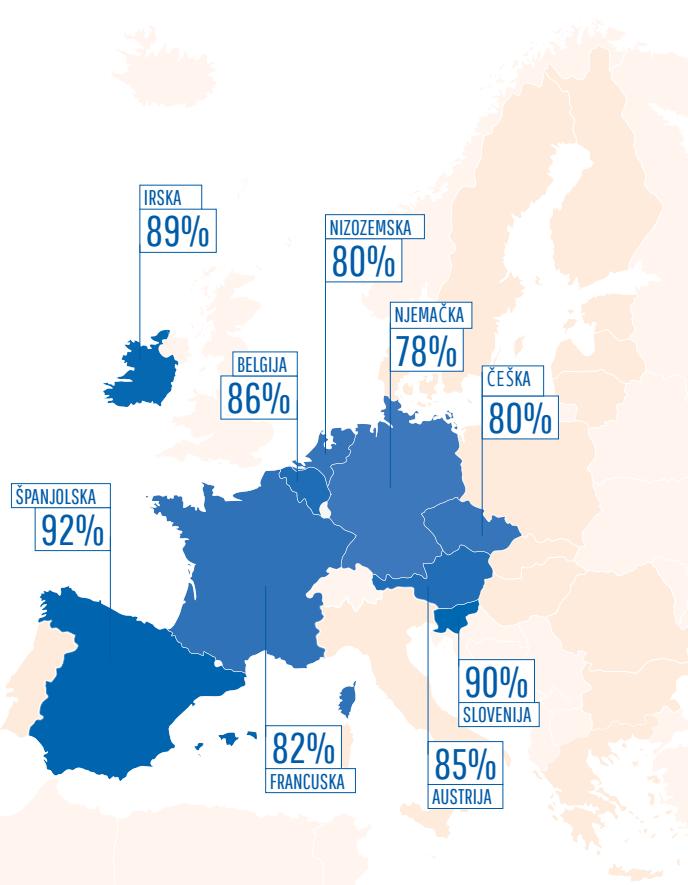
Prema nedavnoj anketi YouGov-a, više od 80 posto građana iz više zemalja EU-a želi stroge zakone koji bi kompanije držali odgovornima za kršenja ljudskih prava i nanošenje štete okolišu u inozemstvu. Ljudima koji su pogodjeni korporativnim zloporabama mora se dopustiti da kompanije odgovorne za te zlouporabe izvedu pred sudove u Europi. Iz svih devet anketiranih zemalja Europske Unije pokazala se konstantno visoka potpora. Istraživanje je provedeno u Austriji, Belgiji, Češkoj, Francuskoj, Njemačkoj, Irskoj, Nizozemskoj, Sloveniji i Španjolskoj

Istraživanje je pokazalo da:

- 87% građana složilo se da bi kompanije trebale imati zakonsku obvezu sprječavanja kršenja ljudskih prava –

poput prisilnog rada ili otimanja zemlje.

- 86% se složilo da bi kompanije trebale imati zakonsku obvezu da ne pridonose šteti po okoliš – poput onečišćenja zraka ili uništavanja biološke raznolikosti – izvan EU.
- 86% se složilo da kada kompanije uzrokuju ili doprinose kršenju ljudskih prava i ekološkim zločinima diljem svijeta, trebaju biti zakonsko odgovorne.
- Kad su se čuli o primjerima štete okolišu i kršenja ljudskih prava izvan EU, 84% se složilo da žrtvama treba dopustiti da tuže odgovorne kompanije na sudsivima u zemlji u kojoj je sjedište te kompanije.

© d-maps.com

TREBAJU LI ŽRTVE IZVAN EU MOĆI IZVESTI KOMPANIJE NA SUD UNUTAR EU?

Ispitanici su upitani u kojoj se mjeri slažu s tvrdnjom "Ovo su scenariji o kojima se u novije vrijeme opširno izvještava:

- Požar u tvornici u Pakistanu koja je opskrbljivala europske odjevne kompanije doveo je do stotina mrtvih i ozlijedenih radnika. Kasnije je dokazano da stanje u kojem je bila tvornica i zgrada nije bilo legalno i da su radnici bili podvrgnuti uvjetima kojima su kršena njihova ljudska prava.
- Naftna tvrtka, koja radi na proizvodnji nafte za europsku potrošnju u delti Nigera, zagađuje i uništava životne lokalnih zajednica već više od 60 godina.
- U Kolumbiji, lokalne zajednice oko rudnika koji otprema ugljen u EU pretrpjele su otimanje zemlje i prisilne deložacije, pate od zdravstvenih problema zbog otrovne prašine koju proizvodi rudnik i otrovnog otpada koji se bacu u njihove rijeke i koji je onečistio njihovu opskrbu vodom. U kojoj se mjeri slažete ili ne slažete da bi žrtve ovih scenarija trebale imati mogućnost dovesti uključene kompanije pred sud i zatražiti odštetu u [relevantnoj zemlji EU-a] u kojoj se te kompanije nalaze?"